

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Non omnia poßibilia à beatis videri. c. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

num in priori originis Beatum esse, quia cum sic intelligamus esse Deum, intelligimus summum bonum, quod formaliter est beatitudinis obiectum; tamen si visionem ipsam claram Dei consideremus, prout à parte rei ad Deum terminatur, non solum per se respicit diuinam essentiam coniunctam personis, ita ut si variarentur personae, non maneret hæc visio, verum etiam ipsa personae intra obiectum beatitudinis continentur: quare non solum hæc propositio: *Essentia diuina nos beat*, sed etiam hæc, *Tres personae nos beat*, est per se in quarto modo: ita enim per se continetur essentiae diuinæ, Trinitas personarum, ut ea ablata essentia Dei non possit subsistere, idque per locum intrinsecum ex natura rei sequitur: si ergo personae per se dicuntur de essentia, & essentia per se dicitur beata visione sui in quarto modo dicendi per se, etiam personis per se conuenit.

Ad primum argumentum.

Secundum.

Sed omnia hac difficultate, ad posterius argumentum, quod in presenti locum habet, veniamus, dicimus igitur, ideo non posse essentiam sine personis, etiam de potentia absoluta videri, quia ex natura rei non distinguitur ab eis: impossibile autem est, ut libenter Scotus quoque concederet, id, quod ex natura rei est simplicissimum, & nullam in se distinctionem habet, si videtur, ut est, clara, & intuitiva notitia, in plura distingui; aut aliquid illius sine alio videri, cum non sit aliud. & aliud Essentiam vero non distingui à personis demonstrabimus infra disp. 110. Nunc vero negamus id, quod assumitur in argumento, videlicet essentiam à personis, vel ab attributis, aut attributa inter se distingui ex natura rei, sicut putauit Scotus, ut loco citato probabitur. Hoc autem fundamento ablato, nihil probat argumentum, ut diximus: quod si ex natura rei distingueretur, vnum sine alio videri posset, ut cap. 1. explicatum est.

20

Ad secundum.

Ad id, quod in confirmationem adducebatur, nempe, essentia communicatur, persona non communicatur: persona terminat naturam humanam, natura diuina non terminat humanam: respondendo, hæc propositiones, & similes, quas nominibus à nobis impositis enunciamus, non sufficienter probare distinctionem ex natura rei, inter essentiam, & personas, ut Scotus contendit, id quod & nos sufficienter ostendimus disput. citata: si vero sola distinctione rationis, nostro modo intelligendi, aliqua de persona enunciamus, quæ de natura dici non possunt, ut in exemplis positis; non probatur vnum sine alio clara, & intuitiva notitia videri posse; ad hoc enim ut vnum sine alio intueri valeamus, omnes fatentur, necessariam esse distinctionem ex natura rei. An vero eadem distinctio requiratur ad illas propositiones, quas diximus vere enunciari, non omnes concedunt. Scotus contendit inde recte probari distinctionem ex natura rei: nos vero ostendimus oppositum, quod si semel ostensum fuerit, distinctionem ex natura rei ex illis non colligi, sequitur nec vnum sine alio videri posse, ut iam notauimus.

DISPUTATIO XLIX.

An quicumque Beatus in Deo videat omnia possibilia, & futura.

Non omnia futura à Beatis videri, cap. 1.

Non omnia possibilia à Beatis videri, cap. 2.

Non omnia futura à Beatis videri.

Quæstio proposita futura est, non de Christo; de hoc enim disputabimus in 3. p. q. 10. art. 2. neque de modo, quo Beati alia præter Deum videre dicuntur, an eadem visione, & utrum ex vi ipsiusmet visionis, qua vident essentiam diuinam, ea videant, an non: de hoc enim erit sequens disputatio: sed de numero rerum, quas præter Deum vident, an omnia alia præter ipsum, tam futura quam possibilia cognoscant.

Et quamuis de Christo varie Doctores senserint, ut loco citato videbimus; de alijs tamen Beatis nullus est, quod ego legerim, qui asserat omnia creata, quoad essentiam, & existentiam ab ipsis videri: refert tamen Durandus in 4. q. 9. q. 3. & S. Thom. q. 8. art. 4. fuisse quosdam qui dicebant omnia à Beatis in Deo cognosci.

Durandus. Opinio quærunquam.

Oppositam vero sententiam sequitur idem S. Thom. in hoc art. 8. & art. 11. q. 4. Durandus loco allegato, & ceteri omnes, quos sequenti disput. citabimus, S. Thom. quæ opinio si intelligatur de possibilibus, & futuris, ita certa est, ut sine temeritate negari nequeat. Ea vero probari solet ex Dionys. 7. cap. de diuinis nominibus, à medio, ubi docet, Angelos inferiores purgari à superioribus, & ad id inducit illud: *Quis est iste, qui venit de Edom?* Vbi inferiores Angelos Dionysius introducit, interrogantes, & inquirentes à superioribus mysteria incarnationis; id quod fieri non posset, si inferiores omnia nossent: purgari enim intelligitur, nisi ab ignorantis sordibus non potest: de hoc tamen latius dicemus infra disp. 216. & sequenti.

Opposita vero.

Dionysius.

Adducitur etiam illud: *Ut immotescat principibus.* & Ephes. 3. *potestatis per Ecclesiam multis formis sapientia Dei.* Vbi loquebatur Paulus de mysterio legis Euangelicæ, quod ipse predicabat, de quo dixerat fuisse abconditum à principio: verum de huius loci interpretatione, multa nobis dicenda sunt disputatione citata, ubi disceremus, utrum Angeli à principio reuelationem habuerint huius mysterij, an non?

Cæterum quod ad cognitionem attinet futurorum, quæ in Dei consilio dicuntur esse, hæc sententia optime probatur ex illo: *Quam incomprehensibilia sunt iudicia eius.* & *inuestigabiles via eius;* quis cognouit sensum Domini. Accedit illud: *De die autem illo, vel hora nemo scit, neque Angeli in celo.* Constat autem eos tunc fuisse Beatos: ergo Beati non omnia futura norunt: quæ vero ratione ibidem dicitur: *Neque filius hominis latius explicabitur.* 3. p. q. 10. art. 2. dicitur, ut probabitur disp. 229. Angeli non cognoscunt cogitationes cordis: ergo Beati non cognoscunt omnia futura.

Rem. 11.

Matth. 13.

Matth. 14.

3. Rati o pro futuris.

CAPVT II.

Non omnia possibilia à Beatis cognosci.

Cæterum, quod ad res possibiles spectat, non tam facile probari potest, non omnia à Beatis cognosci. S. Doctor, & recentiores Thomistæ probant, non cognosci, quia si Beatus omnia cognosceret, comprehenderet procul dubio essentiam Dei; at hoc est impossibile; imo ut quidam recentiores autumant, contra fidem: ergo non possunt Beati omnia cognoscere: id quod adeo verum putant, ut affirmant, nec de potentia absoluta, posse Deum omnium eorum notitiam in verbo, & essentia sua Beatis communicare: quia absurdum, quod

S. Thomas.

Pro possibilibus.

3. p. q. 10.

Thomistarum.

Idem profus intelligimus, cum dicimus aliqua in Deo, aut essentia Dei videri: atque in verbo diuino: non enim dicuntur aliqua in verbo videri, quia non videantur in Patre, & Spiritu sancto, sed quia, cum verbum procedat per intellectum, opera cognitionis per appropriationem ipsi tribuuntur: hinc opus iustificationis Spiritui sancto: cum vero inquitur, an in Deo aliqua videant Beati, intelligimus alia præter Deum, hoc est, creaturas secundum proprias ipsarum rationes, non quatenus in Deo dicuntur esse ipse Deus, nam lapis prout in Deo, dicitur habere vitam Dei, sic enim idem omnino est videre Deum, & creaturas in ipso, quia ratione Augustinus sapenimero loquitur, ut dicitur sequenti patebit.

His breuiter præmissis, in præfenti controuersia prima sententia examinanda, sit Durandus in 4. d. Durandus 49. q. 3. & in 3. dist. 14. q. 2. quæ, ut refert Capreolus in 4. d. 49. q. 6. art. 2. in principio fuit Gofredi quodlib. 6. q. 3. & secutus est Bafolus in quæst. 4. prologi, art. 3. qui duo docent. Vnum est, non solum Christum, sed quoslibet etiam Beatos, ex vi visionis in verbo intueri omnium rerum, quæ fieri possunt, essentias. Alterum est, nihil futurum cognoscere in verbo, quatenus futurum est, quod ipsi appellant rem, quoad existentiam, sed futura, quæ vident peculiari reuelatione, ab ipsis cognosci. Probant vero vnica ratione, quæ probabilis admodum apparet, in hunc modum. Intellectus videns clare rem aliquam, eo ipso videt omnia, quæ in ea naturaliter repræsentantur, & apparent necessario: quæ vero libere repræsentantur ex vi illius visionis, videre non potest, nisi noua ei reuelatio fiat: omnia autem possibilia, quoad essentiam naturaliter repræsentantur in essentia diuina; futura vero quoad ipsam existentiam solum libere: ergo ex vi illius visionis possibilia videntur, non futura, nisi peculiari eorum reuelatione. Sed in confirmatione huius rationis aliqua nobis probanda sunt.

Primum est, ea quæ naturaliter repræsentantur in re aliqua, ex vi visionis illius videri: id vero facile constat, nam si ea naturaliter repræsentantur, necessario etiam in ea apparent: quod vero necessario apparet, non potest non videri; ergo si in essentia diuina, omnia possibilia necessario repræsentantur, ex vi visionis, non poterunt non videri, præsertim cum aliunde nihil obstat; nam ex parte essentia diuina repræsentantis, nihil obesse potest, etiam in ea clare, & necessario reluceant, nec ex parte intellectus Beati. Si enim aliquid obstatet, maxime, quod intellectus finitus nequit infinita videre; at multo minus repugnat, infinitas essentias possibiles creaturarum cognoscere, quarum qualibet secundum essentiam finita est, quam videre ipsam Dei naturam infinitam secundum esse; ergo cum Beatus præditus lumine gloriæ, videat essentiam Dei, nihil impedit, quo minus infinitas etiam rerum possibilibus essentias in ipsa intueatur.

Secundum est, in essentia diuina possibiles rerum essentias necessario repræsentari. Id vero colligitur, tum quia Deus necessario, in seipso cognoscit omnes res possibiles, nec fuit in eius potestate eas non cognoscere, sicut neque facere potuit, eas non esse possibiles, ergo in sua essentia tanquam in verbo, & cognitione illarum, naturaliter repræsentantur.

Exordium.

Visionem omnium
possibilium
in Deo, non
esse comprehensibilem
S. Thomam.

4

quod diximus, inde sequeretur. Verum, ut disp. 53. ostendam, hoc argumentum tantum probat, omnia non posse ex vi visionis essentia in Deo videri; non tamen ostendit, de facto Beatos non intueri omnia possibilia, peculiari reuelatione: sicut aliqui etiam asserunt, & nos dicemus disp. seq. ea, quæ præter Deum Beatus cognoscit, hoc tantummodo ab ipso videri, quo sane modo si omnia possibilia Beatus cognosceret, Deum ipsum non comprehenderet: ut disp. citata videbimus.

Porro tamen si diceret aliquis, ex vi visionis omnia videri posse, nihilominus in doctrina S. Thomæ, & aliorum posset asserere, Deum non comprehendendi: quia ut S. Doctor asserit artic. 7. & cum ipso ceteri, qui hac vtuntur ratione. Ad hoc ut notitia sit comprehensio alicuius obiecti, necessarium est, esse tantæ perfectionis, & entitatis quantæ est res ipsa, quæ dicitur comprehendere, ergo ut Deus comprehenderetur, necessarium esset, visionem Dei esse infinitam secundum naturam: sicut est ipse Deus: quia oportet, notitiam Deo adæquari, ut ipsam comprehendatur non sequeretur visionem esse infinitam, si ea videretur essentia Dei, sicuti est, & ex vi illius cetera omnia, quoniam necesse non est, infinitam esse cognitionem, etiam si obiecta cognita sint infinita, ut dicemus infra disp. 50. Et licet eadem proportionem, necessario cresceret visio: tamen augmentum solum fieret in perfectione accidentaria; ita ut visio esset infinita secundum intentionem, non autem naturam suam, ex quo non sequeretur in doctrina S. Thomæ, quam retulimus, talem notitiam esse comprehensionem essentia diuinæ, ut enim esset comprehensio deberet esse infinita eodem modo, & tantæ perfectionis, quantæ est ipsa essentia diuina: essentia autem est infinita natura sua, & secundum esse, non accidentaria perfectione, aut intentione, ergo adhuc illa visio non esset comprehensio. Postremo non puto errorem esse manifestè damnatum, asserere Deum à Beatis aliquo modo comprehendendi: tamen si id falsum sit, ut disp. 52. videbimus, ergo non est de fide, ut putabant Thomistæ allegati, dicere, in verbo, aut essentia diuina, non cognosci omnia possibilia, etiam ex vi visionis. Mihi tamen satis persuasum habeo, non solum Beatos non videre omnia futura, ut prædictum est, sed neque omnia possibilia; tamen si de possibilibus non sit ita certum) frustra enim, & sine fundamento diceremus, innumeram rerum multitudinem, quam Deus nunquam faciet, Beatis reuelasse. Porro autem ea non cognosci à Beatis, ex vi visionis essentia Dei, sequenti disput. manifestum erit.

DISPUTATIO L.

An Beati aliqua videant in verbo?

Opinio Durandi, cap. 1.

Quid sentiat Henricus, cap. 2.

Sententia Thomistarum, cap. 3.

Ratione a priori ostenditur, ex vi visionis Dei nihil creaturam videri, cap. 4.

Ab absurdo probatur, ex vi visionis Dei nullam creaturam in ipso videri, cap. 5.

Nullam creaturam ex vi visionis Dei, sed peculiari reuelatione videri, verior sententia est, cap. 6.

Creaturas in Verbo diuersa cognitione, quam Deum ipsum videri, cap. 7.

Quæ species rerum Beati in Verbo videant, cap. 8.

Quæ futura Beati in Verbo videant, cap. 9.

Cur dicantur
videri in
verbo, quia
videntur in
Deo.

Ratio vtri-
usque.

Ratio confir-
matur primo.

Secundum.